

การลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชน
จังหวัดหนองบัวลำภู ด้วยศาสตร์พระราชา*
THE REDUCTION OF INEQUALITY AND DEVELOPMENT A QUALITY
OF LIFE FOR COMMUNITY IN NONGBUA LAMPHU PROVINCE BY
THE KINGS PHILOSOPHY

อภิชาติ เหมือยไรสง

Aphichit Mueathaisong

อาทิตย์ ผ่านพูล

Artit Phanpool

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

Mahamakut Buddhist University Isan Campus, Thailand

E-mail: chit2u@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชน 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชน 3) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นในการอบรมการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชน ก่อนและหลังการอบรม และ 4) เพื่อจัดทำคู่มือการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชน จังหวัดหนองบัวลำภู ด้วยศาสตร์พระราชา กลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกชุมชน บ้านดอนน้อย จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 261 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามที่ผ่านการหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ และหาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .90 และใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างในการวิจัยเชิงคุณภาพ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ T – test dependent ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภู ด้วยศาสตร์พระราชา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) 2) รูปแบบการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชน มี 2 รูปแบบ ได้แก่ ด้านศาสตร์พระราชา และด้านหลักทฤษฎีธัมมิกัตถสังวัตตนิทธรรม ซึ่งประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ กิจกรรมการพัฒนา

* Received 4 May 2021; Revised 19 September 2021; Accepted 25 September 2021

ตัวชี้วัด และวิธีการประเมิน สรุปได้ 3) กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นแตกต่างกันระหว่างก่อนและหลังการอบรมการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภูด้วยศาสตร์พระราชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ผลการประเมินคู่มือ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า 3.51 ถือว่าผ่านเกณฑ์

คำสำคัญ: การลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้, พัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชน, ศาสตร์พระราชา

Abstract

The objectives of this research article were : 1) to study income inequality reduction and development of quality of life of community members, 2) to develop the model for reducing income inequality and developing quality of life of community members, 3) to compare opinions on training to reduce income inequality and develop of quality of life of community members before and after the training, and 4) to publish the manual for reducing income inequality and developing of quality of life of community members in Nongbualamphu province by espousing the King's Philosophy. The sample group was 261 people of Ban Don Noi, Nong Bua Lamphu Province. The Research tool used in qualitative research was the questionnaire with content validity revised by scholars and reliability using the Cronbach's alpha coefficient. The whole reliability of questionnaire was 0.90. The structural interview guide for qualitative research was also a research tool. The statistics for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and T-test dependent. This research was a mixed model of quantitative and qualitative research. The results were as follows: 1) The respondents had opinions about reducing income inequality and developing the quality of life of community members in Nongbualamphu province by espousing the King's Philosophy in overall at a high level ($\bar{X} = 3.69$). 2) The models for reducing income inequality and developing the quality of life of community members were the King's Philosophy and Dittthadhammikattasamvattanikadhamma consisting of principles and rationale, objectives, development activities, indicators and assessment methods 3) The difference of sample group's opinions before and after the training to reduce income inequality and develop the quality of life of community members in Nongbualamphu province by espousing the King's Philosophy was statistically

significant at the .05 level. 4) Manual evaluation result was overall at a high level. The mean score was higher than the criterion score at 3.51 which is considered as pass the criteria.

Keywords: Income Inequality Reduction, Development of Quality of Life of Community Members, The King's Philosophy

บทนำ

ปัญหาความยากจนถือได้ว่าเป็นปัญหาที่สะสมอยู่ในประเทศไทยมาอย่างยาวนานจากการสำรวจของ พบว่า จังหวัดจังหวัดหนองบัวลำภู ประสบปัญหาความยากจนที่มีความเหลื่อมล้ำทางสังคมเป็นอันดับหนึ่งใน 10 ของจังหวัดจากทั่วประเทศ โดยที่มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อประชาชน 41,963 บาท ต่อคนต่อปี โดยประชาชนส่วนใหญ่ของจังหวัดประกอบอาชีพเกษตรกร โดยพืชเศรษฐกิจที่สำคัญได้แก่ ข้าว อ้อย และมันสำปะหลัง ซึ่งพืชเหล่านี้เป็นพืชเชิงเดี่ยว ในส่วนของการทำการเกษตรส่วนใหญ่อาศัยแหล่งน้ำจากธรรมชาติ โดยเฉพาะน้ำฝน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) พอมาถึงฤดูแล้งทำการเพาะปลูกไม่ได้ผลอันเนื่องมาจากความแห้งแล้ง ส่งผลให้ผลิตผลทางการเกษตรตกต่ำ อีกทั้งปัญหาการใช้ ปุ๋ยเคมี และสารเคมีกำจัดวัชพืช ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น อีกทั้งก่อให้เกิดปัญหานี้สลับภายในครัวเรือน (วรารุณี เรือนคำ และคณะ, 2563) จากปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำถือได้ว่าเป็นปัญหาที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้อย่างเด็ดขาด กล่าวคือ ความยากจนเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ และความเหลื่อมล้ำที่มากย่อมส่งผลให้เกิดการกระจายผลตอบแทนหรือโอกาสในการดำเนินชีวิตที่ความแตกต่างกัน (ธนพล สราญจิตร, 2558) และนำไปสู่ปัญหาความยากจนได้ ส่งผลให้ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต่างพยายามแก้ไขปัญหานี้ถือได้ว่าเป็นวิกฤติที่สำคัญของประเทศ อย่างไรก็ตามการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืนที่ทำให้ประชาชนคนไทยสามารถผ่านพ้นได้ทุกวิกฤติคือ การน้อมนำพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาประยุกต์ใช้ได้กับทุกยุคทุกสมัย หรือที่เรียกกันว่า ศาสตร์พระราชา

ศาสตร์พระราชา คือ การน้อมนำพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ที่พระราชทานแก่ปวงชนชาวไทย มากำหนดเป็นหลักในการปฏิบัติ เป็น “ศาสตร์ของแผ่นดิน” สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ มีพระราชดำรัส เมื่อปี 2554 ว่า “เป้าหมายในการพัฒนาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 คือ “การพัฒนาที่ยั่งยืน” เพื่อปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของคน โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ให้คนมีความสุข โดยต้องคำนึงเรื่องสภาพภูมิศาสตร์ ความเชื่อทางศาสนา เชื้อชาติ และภูมิหลังทางเศรษฐกิจ สังคม แม้ว่าวิธีการพัฒนามีหลากหลายแต่ที่สำคัญ คือ นักพัฒนาจะต้องมีความรัก ความห่วงใยความรับผิดชอบ และการเคารพในเพื่อนมนุษย์ จะเห็นได้ว่าการพัฒนาเกี่ยวข้องกับมนุษยชาติ และเป็นเรื่องของจิตใจ”

โดยศาสตร์พระราชหรือเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่คำนึงถึงแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับภาครัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปใน “ทางสายกลาง” โดยเฉพาะการพัฒนา เศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ (นิชาภัส ษนาดีชัย, 2560) ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัว ที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำเอาวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการ ทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐาน จิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึก ในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้เกิดความสมดุลและพร้อมรองรับต่อ การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลก ภายนอกได้เป็นอย่างดี (เสาวนารถ เล็กเลอสินธุ์, 2560) จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นจึงนำมาสู่ คำถามการวิจัยที่ว่า สมาชิกชุมชนในจังหวัดหนองบัวลำภูมีการน้อมนำศาสตร์พระราช มาใช้ ลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และการพัฒนาคุณภาพชีวิต หรือไม่อย่างไร และสมาชิกชุมชนใน จังหวัดหนองบัวลำภูมีการใช้รูปแบบการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิต สมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภูด้วยศาสตร์พระราชอย่างไรบ้าง โดยได้ประสานงานกับ สำนักงานสถิติจังหวัดหนองบัวลำภูเพื่อขอข้อมูลเกี่ยวกับรายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากรในจังหวัด หนองบัวลำภู และได้เลือกหมู่บ้านที่สมาชิกชุมชน เป็นหนี้สินนอกระบบ มีรายได้ไม่พอกับ รายจ่าย ซึ่งคณะผู้วิจัยได้เลือกบ้านดอนน้อย ตำบลหนองก๊วยศูนย์ อำเภอเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภูเป็นพื้นที่ศึกษาวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชน จังหวัดหนองบัวลำภู ด้วยศาสตร์พระราช
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิก ชุมชน จังหวัดหนองบัวลำภู ด้วยศาสตร์พระราช
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นในการอบรมการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และ พัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชน จังหวัดหนองบัวลำภู ด้วยศาสตร์พระราช ก่อนและหลังการ อบรม
4. เพื่อจัดทำคู่มือการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิก ชุมชน จังหวัดหนองบัวลำภู ด้วยศาสตร์พระราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชน จังหวัดหนองบัวลำภู ด้วยศาสตร์พระราชา โดยใช้วิธีการวิจัยเป็นแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยนำผลการวิจัยเชิงปริมาณมาใช้เป็นข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม เลือกการสุ่มแบบอย่างง่าย และเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) คัดเลือกแบบเจาะจง ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยในแต่ละขั้นตอนของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ด้านขอบเขต

1.1 ด้านประชากร ประชากร ได้แก่ สมาชิกชุมชน บ้านดอนน้อย ตำบลหนองกัณยัญ อำเภอมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 749 คน (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2562)

1.1.1 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ได้แก่ สมาชิกชุมชน อายุระหว่าง 18 - 70 ปี บ้านดอนน้อย ตำบลหนองกัณยัญ อำเภอมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร ทาโร ยามาเน่ (Taro Tayamane) ได้จำนวน 261 คน (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple sampling)

1.1.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อการใช้รูปแบบการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภู ด้วยศาสตร์พระราชา โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) จำนวน 20 คน ซึ่งเป็นตัวแทนของสมาชิกชุมชนที่เคยประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชา และใช้การสัมภาษณ์กลุ่ม (Group Interview) จำนวน 5 รูป/คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการ 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนา 1 รูป และตัวแทนสมาชิกชุมชนในจังหวัดหนองบัวลำภู 3 คน เพื่อสร้างรูปแบบการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภู ด้วยศาสตร์พระราชา

1.2 ด้านเนื้อหา ได้แก่ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนด้วยศาสตร์พระราชา และอินเทอร์เน็ต บทความ ตำรา คัดสำเนาจากรายงานการวิจัย หรือบทความตามเว็บไซต์

1.3 ด้านสถานที่ คือ บ้านดอนน้อย ตำบลหนองกัณยัญ อำเภอมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู

2. ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ เชิงปริมาณใช้แบบสอบถามซึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา แล้วนำไปหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC รายข้อ ได้เท่ากับ 0.80 - 1.00 (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) จากนั้นนำไปทดลองใช้กับกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 30 คน ณ บ้านดอนยานาง ตำบลหนองกัณยัญ อำเภอมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู เพื่อหาค่า

ความเชื่อมั่น คำนวณสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.90 (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2550) และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แบ่งเป็น 5 ตอน คือ 1) สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติวิเคราะห์ร้อยละ ในการวิเคราะห์ข้อมูล 2) ระดับพฤติกรรมการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภูด้วยศาสตร์พระราชา โดยพิจารณาจากการ เคยใช้ และไม่เคยใช้ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ร้อยละ ในการวิเคราะห์ข้อมูล 3) ระดับการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภูด้วยศาสตร์พระราชา ใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert' Scale) โดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในการวิเคราะห์ข้อมูล 4) คู่มือการใช้รูปแบบตามหลักการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภู ด้วยศาสตร์พระราชา มีลักษณะเป็นมาตรวัดพฤติกรรม โดยแบ่งเป็น 2 อย่าง ประกอบด้วย ควร กับ ไม่ควร โดยใช้สถิติวิเคราะห์ร้อยละ ในการวิเคราะห์ข้อมูล 5) ข้อเสนอแนะฯ ใช้สถิติวิเคราะห์ความถี่ในการวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อศึกษาการใช้รูปแบบ การลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภู ด้วยศาสตร์พระราชา โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) จำนวน 20 คน ซึ่งเป็นตัวแทนของสมาชิกชุมชนที่เคยประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชา และใช้การสัมภาษณ์กลุ่ม (Group Interview) จำนวน 5 รูป/คน โดยเลือกจากคุณสมบัติที่ต้องมีความเชี่ยวชาญด้านศาสตร์พระราชา และหลักทฤษฎีธัมมิกัตถสังวัตตนิกรมม ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการ 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนา 1 รูป และตัวแทนสมาชิกชุมชนในจังหวัดหนองบัวลำภู 3 คน ด้วยการนำข้อมูลเชิงปริมาณมาประกอบการพิจารณาสร้างรูปแบบการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภู ด้วยศาสตร์พระราชา โดยเป็นข้อคำถามสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ 1) ศึกษาการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และการพัฒนาคุณภาพชีวิต 2) ศึกษาการประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชามาใช้ลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และการพัฒนาคุณภาพชีวิต 3) ศึกษารูปแบบการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภูด้วยศาสตร์พระราชา 4) ศึกษาการใช้รูปแบบการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภูด้วยศาสตร์พระราชา เพื่อยืนยันข้อมูล และนำบทสนทนาที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้วิธี Content Analysis จัดระบบเพื่อยืนยัน (Confirm) ผลที่ได้จากเชิงปริมาณ

3. ด้านการเก็บข้อมูล คือ ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยแบ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 4 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาและสำรวจการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภูด้วยศาสตร์พระราชา ระยะที่ 2 ศึกษาการใช้รูปแบบการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และ

พัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภู ด้วยศาสตร์พระราชา ระยะที่ 3 พัฒนารูปแบบที่มีคุณลักษณะตามหลักศาสตร์พระราชา ทดลองและประเมินรูปแบบ ระยะที่ 4 จัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภู ด้วยศาสตร์พระราชา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามและเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยแบบสัมภาษณ์ โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจและคู่มือคู่มือการใช้รูปแบบการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภู ด้วยศาสตร์พระราชา

4. ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล คือ เชิงปริมาณวิเคราะห์ด้วยสถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติวิเคราะห์การเปรียบเทียบ Pair t – test และเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) หาค่าความถี่ของข้อมูลแล้วสรุปเนื้อหา ซึ่งตัวแปรที่ศึกษา มีทั้งหมด 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านความพอประมาณ 2) ด้านความมีเหตุผล 3) ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว 4) ด้านเงื่อนไขความรู้ 5) ด้านเงื่อนไขคุณธรรม 6) ด้านหลักทฤษฎีธัมมิกัตถสังวัตตินิกธรรม และเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผล ประกอบด้วย รูปเล่ม เนื้อหา และการนำไปใช้ประโยชน์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชน จังหวัดหนองบัวลำภู ด้วยศาสตร์พระราชา พบว่า

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภู ด้วยศาสตร์พระราชา ในภาพรวมทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.69) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านเงื่อนไขคุณธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.90) ด้านความพอประมาณ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.78) ด้านความมีเหตุผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.67) ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.65) ด้านหลักทฤษฎีธัมมิกัตถสังวัตตินิกธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.59) และด้านเงื่อนไขความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.58)

2. รูปแบบการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนพัฒนามาจากความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภู ด้วยศาสตร์พระราชา ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ กิจกรรมการพัฒนา ตัวชี้วัด และวิธีการประเมิน ประกอบด้วย 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ 1 ด้านศาสตร์พระราชา เป็นความสามารถในการประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชน ซึ่งมีกิจกรรมพัฒนา ได้แก่ กิจกรรมสร้างความพอประมาณในการดำเนินชีวิต 2) กิจกรรมสร้างมีเหตุผลในการดำเนินชีวิต 3) กิจกรรมที่ดีในตัว 4) กิจกรรมเพิ่มพูนความรู้

ความเข้าใจในศาสตร์พระราชฯ 5) กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม ตัวชี้วัด คือ ร้อยละ 80 ของการประเมินระดับความพึงพอใจ รูปแบบที่ 2 ด้านหลักทฤษฎีธัมมิกัตถสังวัตตินิกธรรม เป็นความสามารถในการประยุกต์ใช้หลักทฤษฎีธัมมิกัตถสังวัตตินิกธรรม และศาสตร์พระราชฯ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชน

1) กิจกรรมด้านความมีเหตุผล ด้านเงื่อนไขความรู้ และอุฏฐานสัมปทา (ขยันหา) 2) กิจกรรมสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และอารักขสัมปทา (รักษาดี) 3) ด้านเงื่อนไขคุณธรรม และกัลยาณมิตตตา (มีกัลยาณมิตร) 4) ด้านความพอประมาณ และสมชีวิตา (ใช้ชีวิตพอเพียง) ตัวชี้วัด คือ ร้อยละ 80 ของการประเมินระดับความพึงพอใจ ทั้ง 2 รูปแบบ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า 3.51 ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินผล ความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความถูกต้องครอบคลุมของรูปแบบการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภู ด้วยศาสตร์พระราชฯ

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นในการอบรมการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภูด้วยศาสตร์พระราชฯ ก่อนและหลังการอบรม โดยใช้สถิติ Pair T – test ดังนี้

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาพรวมของรูปแบบการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภูด้วยศาสตร์พระราชฯ ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติ Pair T – test

ทดสอบ (ความคิดเห็น)	$\bar{X}$	SD	$\bar{D}$	$\overline{SD}$	t	p
ก่อนทดลอง	3.43	0.26				
หลังทดลอง	4.46	0.31	1.03	.14	33.88	.000*

จากตารางที่ 1 พบว่า การทดสอบภาพรวมของรูปแบบการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภูด้วยศาสตร์พระราชฯ ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. คู่มือการใช้รูปแบบการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชน จังหวัดหนองบัวลำภู ด้วยศาสตร์พระราชฯ เล่มนี้ ได้แก่ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ คุณสมบัติของผู้ใช้รูปแบบ การจัดกิจกรรมการใช้รูปแบบการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชน จังหวัดหนองบัวลำภูด้วยศาสตร์พระราชฯ มีการแบ่งกลุ่มและมีการประเมินผลเนื้อหาสาระที่คาดว่าจะสามารถช่วยให้ผู้อ่านได้นำไปประยุกต์ใช้ในการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนด้วยศาสตร์พระราชฯ ได้เป็นอย่างดี การประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภู ด้วยศาสตร์พระราชฯ โดยการนำไปเผยแพร่กับชุมชนใกล้เคียง คือชุมชนบ้านดอนยานาง ตำบลหนองกัณยูน อำเภอมือง

หนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู เลือกแบบเจาะจง จำนวน 30 คน ระหว่างวันที่ 15 เดือน มกราคม พ.ศ. 2564 และมีเกณฑ์การประเมินระดับความพึงพอใจ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ รูปเล่ม เนื้อหา และการนำไปใช้ประโยชน์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับ ($\bar{X} = 3.69$) ผลค่าเฉลี่ยสูงกว่า 3.51 ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินผลความพึงพอใจ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชน จังหวัดหนองบัวลำภู ด้วยศาสตร์พระราชา พบประเด็นสำคัญสามารถนำมาอภิปรายผล คือ หลักศาสตร์พระราชา กับหลักทฤษฎีธรรมาภิบาลสังคม (หัวใจเศรษฐกิจ: ชยันหา รักษาดี มีกัลยาณมิตร ใช้ชีวิตพอเพียง) โดยมีวัตถุประสงค์ลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชน จังหวัดหนองบัวลำภู ดังนี้

1. จากสภาพการณ์ของการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภูด้วยศาสตร์พระราชา

ก. ระดับพฤติกรรมลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภูด้วยศาสตร์พระราชา

ระดับพฤติกรรมลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภูด้วยศาสตร์พระราชา สมาชิกชุมชนส่วนใหญ่เคยประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาในชีวิตประจำวัน โดยแยกเป็นรายด้าน ดังนี้ เคยใช้ความพอประมาณ ร้อยละ 92.34 เคยใช้ความมีเหตุผล ร้อยละ 86.97 มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ร้อยละ 88.89 มีความรู้ตามหลักศาสตร์พระราชา ร้อยละ 92.34 มีคุณธรรมตามหลักศาสตร์พระราชา ร้อยละ 100.00 เคยใช้หลักทฤษฎีธรรมาภิบาลสังคม (ชยันหา รักษาดี มีกัลยาณมิตร ใช้ชีวิตพอเพียง) ร้อยละ 92.34 ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางที่สหประชาชาติสนับสนุนให้ประเทศสมาชิกใช้เป็นทางเลือกในการพัฒนาเป็นแนวคิดภายใต้หลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชดำรัสมาตั้งแต่ปี 2517 โดยพระราชทานเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตไม่หลงไปตามกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลก และเป็นที่รู้จักในวงกว้างมากขึ้นหลังวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 แม้กระทั่งองค์การสหประชาชาติก็ให้การยอมรับ และเชิดชูว่าเป็นปรัชญาที่มีประโยชน์ เป็นทางเลือกในการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่นานาประเทศสามารถนำไปปรับใช้ได้ (ประชาชาติธุรกิจ, 2561) และสอดคล้องกับ กมลพร กัลยาณมิตร ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลดความเหลื่อมล้ำในสังคม การวิจัยเชิงคุณภาพพบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และนำมาใช้เป็นแนวทางในดำเนินชีวิตได้เป็นอย่างดี (กมลพร กัลยาณมิตร และคณะ, 2559)

ข. ระดับรูปแบบการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภู ด้วยศาสตร์พระราชา

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภู ด้วยศาสตร์พระราชา ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านเงื่อนไขคุณธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) ด้านความพอประมาณ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$) ด้านความมีเหตุผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$) ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) ด้านหลักทฤษฎีธรรมมิกัตถสังวัตตนิกธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) และด้านเงื่อนไขความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) ทั้งนี้เป็นเพราะว่า สมาชิกชุมชนในจังหวัดหนองบัวลำภู ได้น้อมนำศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน เท่าที่ตนเองจะสามารถทำได้ ซึ่งสอดคล้องกับ สมชัย จิตสุชน ได้กล่าวว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงช่วยในการปัญหาความเหลื่อมล้ำ การยกระดับคุณภาพชีวิตคนจนย่อมมีผลทำให้ความเหลื่อมล้ำลดลงโดยตรง และในอีกด้านหนึ่ง หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สอนให้คนมีความซื่อสัตย์สุจริต หากปฏิบัติตามจะมีส่วนสำคัญในการลดความร่ำรวยที่ไม่ชอบธรรม เช่น ร่ำรวยจากการฉ้อราษฎร์บังหลวง ผูกขาด เอารัดเอาเปรียบ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้ความเหลื่อมล้ำในไทยสูงมากติดอันดับโลกเช่นทุกวันนี้ (สมชัย จิตสุชน, 2559) และสอดคล้องกับ เพชร ชัยศรี ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบและกระบวนการลดภาวะความยากจนของผู้เข้าไม่ถึงโอกาสในสังคมชนบทภาคเหนือตอนบน ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการลดภาวะความยากจน ให้มีจัดตั้งองค์การการเงินที่สมาชิกในชุมชนเป็นเจ้าของและมีการดำเนินกิจกรรมทางการเงินเกี่ยวกับการออม การระดมทุน การรับฝากและการให้สินเชื่อ อบรมการใช้ชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงและ ลด ละ เลิกอบายมุข มีการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง เพิ่มมูลค่าผลผลิตลดค่าใช้จ่าย และค่อยปรับเปลี่ยนแนวคิดพฤติกรรม ผ่านกระบวนการกล่อมเกลாதางสังคมจัดทำกิจกรรมหลังอบรม สร้างความสัมพันธ์ สร้างเครือข่าย เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วม (เพชร ชัยศรี, 2561)

2. รูปแบบการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภูด้วยศาสตร์พระราชา จากผลการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยอภิปรายผลตามลำดับ ดังนี้ การทดสอบภาพรวมของรูปแบบการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภูด้วยศาสตร์พระราชา ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สมาชิกชุมชนในจังหวัดหนองบัวลำภู มีความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับศาสตร์พระราชา ผ่านทางโครงการในพระราชดำริ และยึดถือปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา พอได้รับการศึกษาแลกเปลี่ยน เรียนรู้ จึงทำให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับศาสตร์พระราชา มีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ปิติ ดิษยทัต ได้สรุปไว้ว่า หัวใจสำคัญของวิชาเศรษฐศาสตร์ คือ การจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพ เพื่อบรรลุรรถประโยชน์สูงสุด ผ่านการสร้างระบบแรงจูงใจที่เหมาะสม เป็น 3 องค์ประกอบที่ตอบโจทย์ ทำอะไร ทำไม่ และอย่างไรของ

การบริหารเศรษฐกิจ เศรษฐศาสตร์แท้จริงแล้วเป็นศาสตร์ที่ศึกษาพฤติกรรมและปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์ เอกลักษณ์ของพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 คือการวางปรัชญาเศรษฐศาสตร์ที่ยึด “คน” เป็นที่ตั้ง โดยตระหนักถึงความแตกต่างในระดับปัจเจกชนและความสำคัญของบริบทที่แต่ละคนเผชิญ การที่ทรงยึดมั่นให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ได้นำไปสู่กระบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมที่สร้างสรรค์ภายใต้ความสัมพันธ์ที่สมดุลระหว่างคนกับเทคโนโลยี คนกับสิ่งแวดล้อม คนกับสังคม และที่สำคัญคนกับตนเอง (ปิติ ดิษยทัต, 2559)

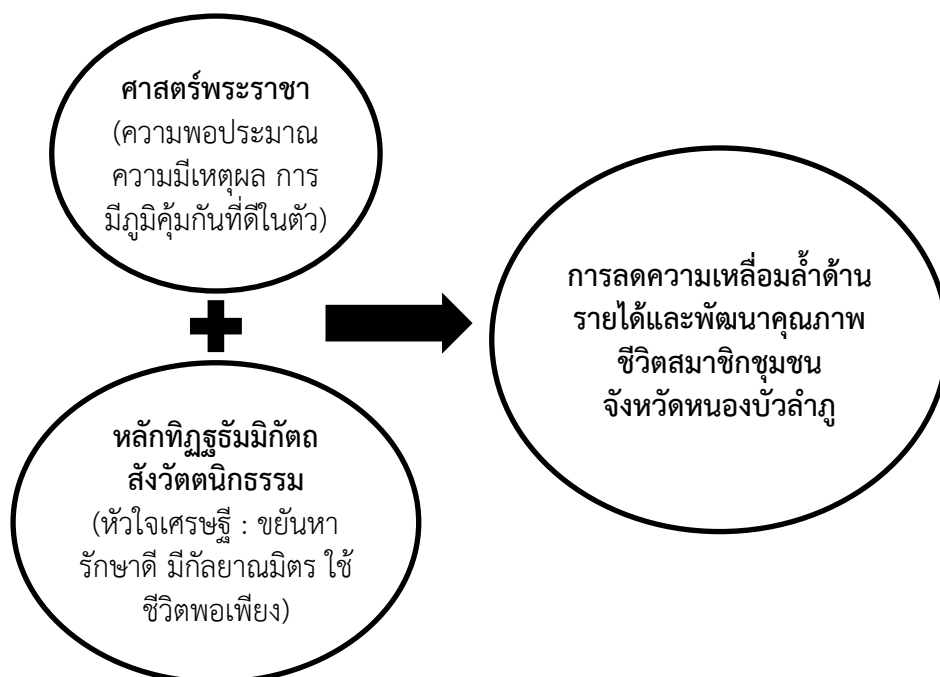
3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นในการอบรมการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภูด้วยศาสตร์พระราชา ก่อนและหลังการอบรม โดยใช้สถิติ Pair t – test พบว่า การทดสอบภาพรวมของรูปแบบการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภูด้วยศาสตร์พระราชา ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เมื่อตัวแทนสมาชิกชุมชนได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภูด้วยศาสตร์พระราชา ทำให้ได้รับความรู้ที่เพิ่มขึ้น สามารถนำศาสตร์พระราชาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ วงษ์ศิริ เรื่องศรี และคณะ ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ศาสตร์พระราชาศาสตร์แห่งแผ่นดิน ศาสตร์แห่งการก่อเกิด “การพัฒนาชุมชน” ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงการพัฒนาตนเองและชุมชน การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (วงษ์ศิริ เรื่องศรี และคณะ, 2563)

4. การประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภู ด้วยศาสตร์พระราชา การประเมินระดับความพึงพอใจ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) รูปเล่ม เนื้อหา 2) การนำไปใช้ประโยชน์ 3) ความเหมาะสมถูกต้อง ครอบคลุมของรูปแบบ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) ผลค่าเฉลี่ยสูงกว่า 3.51 ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินผลความพึงพอใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า รูปแบบและองค์ความรู้ใหม่การลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภู ด้วยศาสตร์พระราชา ได้แก่ การประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาร่วมกับหลักทฤษฎีอัมมิกัตถสังวัตตนิกรธรรม (หัวใจเศรษฐกิจ : ขยันหา รักษาดี มีกัลยาณมิตร ใช้ชีวิตพอเพียง) จะส่งผลให้การลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภูมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สุเทพ ไชยวุฒิ และคณะ ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ผลการใช้คู่มือ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านรูปเล่มของคู่มือ ด้านเนื้อหาของคู่มือ และด้านการนำคู่มือไปใช้ (สุเทพ ไชยวุฒิ และคณะ, 2560)

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาในเรื่องการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภู ด้วยศาสตร์พระราชภาพพบว่า หากมีการประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาร่วมกับหลักทฤษฎีธัมมิกัตถสังวัตตนิกรรม (หัวใจเศรษฐกิจ : ขยันหา รักษาดี มีกัลยาณมิตร ใช้ชีวิตพอเพียง) จะส่งผลให้การลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภูมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิต

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาในเรื่องการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภู ด้วยศาสตร์พระราชภาพ พบว่าสมาชิกชุมชนในจังหวัดหนองบัวลำภูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับศาสตร์พระราชายังไม่สมบูรณ์ สมาชิกชุมชนควรยึดหลัก 1) เข้าใจ จะทำอะไรต้องเข้าใจปัญหา แนวทางแก้ไข กระบวนการจัดการ 2) เข้าถึง เมื่อเข้าใจระหว่างกัน ทุกประการครบถ้วนแล้ว ต้องเข้าถึงการกระทำ สร้างความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง เข้าถึงเครื่องมือไม่เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ และความสามัคคีร่วมจิตร่วมใจของผู้ปฏิบัติ ร่วมมือร่วมไม้กันทำงาน 3) พัฒนา เมื่อต่างฝ่ายต่างเข้าใจกันแล้ว เข้าถึงกันแล้ว การพัฒนางานก็จะดำเนินการไปอย่างยั่งยืน ไม่ส่งผลกระทบที่ติดลบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและการเมือง หากแต่นำไปสู่ความสมดุล มั่นคง และยั่งยืน จากผลการวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 2 ระดับ คือ

ข้อเสนอแนะระดับนโยบายและข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ รวมถึงข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้ 1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย จังหวัดหนองบัวลำภูควรจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ศาสตร์ พระราชาประจำหมู่บ้าน โดยอบรมผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน โดยใช้คู่มือการใช้รูปแบบ การลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภู ด้วยศาสตร์พระราชา เพื่อให้ผู้นำชุมชน สามารถเป็นวิทยากร ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับศาสตร์ พระราชา และเพื่อให้สมาชิกชุมชนได้มาแลกเปลี่ยน เรียนรู้ เพื่อนำความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับจากศูนย์การเรียนรู้ศาสตร์พระราชาประจำหมู่บ้านไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในชีวิตประจำวัน 2) ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ หน่วยงานภาครัฐในจังหวัดหนองบัวลำภู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรนำหลักเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา มาถ่ายทอดให้กับสมาชิกชุมชน ผ่านทาง เครือข่าย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล นักการเมืองท้องถิ่น ข้าราชการ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยกิจกรรมที่เน้นสมาชิกชุมชนเป็นศูนย์กลาง ให้สมาชิกชุมชนได้แลกเปลี่ยน เรียนรู้เกี่ยวกับศาสตร์พระราชาอย่างเป็นระบบ และนำองค์ความรู้ที่ได้จากการถอดบทเรียน เผยแพร่ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ 3) ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป 3.1) ควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ศาสตร์พระราชาประจำหมู่บ้าน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภู 3.2) ควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนา คุณภาพชีวิตสมาชิกชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภู ด้วยศาสตร์พระราชา (หัวใจเศรษฐกิจ)

เอกสารอ้างอิง

- กมลพร กัลยาณมิตร และคณะ. (2559). การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลดความเหลื่อมล้ำในสังคม. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 5(1), 217-230.
- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2562). สำนักบริหารการทะเบียน. เรียกใช้เมื่อ 27 กันยายน 2563 จาก <https://www.bora.dopa.go.th/index.php/th/>
- กัลยา วาณิชยปัญญา. (2550). การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับบริหารและวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิชาภัส ชนาดีชัย. (2560). ศาสตร์พระราชา เรื่อง งานของพระราชา. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์คอมมิกส์.
- ธนพล สราญจิตร. (2558). ปัญหาความยากจนในสังคมไทย. EAU Heritage Journal Social Science and Humanities, 5(2), 12-21.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 2. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สุริยาการพิมพ์.
- ประชาชาติธุรกิจ. (2561). พัฒนาอย่างยั่งยืน แก้นจน ลดเหลื่อมล้ำ. เรียกใช้เมื่อ 16 มกราคม 2564 จาก <https://www.prachachat.net/facebook-instant-article/news-198806>

- ปิติ ดิษยทัต. (2559). ในหลวงรัชกาลที่ 9 กับเศรษฐกิจศาสตร์. เรียกใช้เมื่อ 16 มกราคม 2564 จาก <https://www.pier.or.th/en/?abridged=พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว>
- เพชร ชัยศร. (2561). รูปแบบและกระบวนการลดภาวะความยากจนของผู้เข้าไม่ถึงโอกาสในสังคมชนบทภาคเหนือตอนบน. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 8(2), 121-141.
- วงศ์สิริ เรืองศรี และคณะ. (2563). ศาสตร์พระราชาศาสตร์แห่งแผ่นดิน ศาสตร์แห่งการก่อเกิด “การพัฒนาชุมชน”. วารสารมหาจุฬานาครพรรณ์, 7(12), 264-279.
- วรารุณิ เรืองคำ และคณะ. (2563). การเติบโตทางเศรษฐกิจรายสาขาสามารถลดปัญหาความยากจนได้หรือไม่ กรณีศึกษา ประเทศไทย. วารสารสุทธิปริทัศน์, 34(112), 39-60.
- สมชัย จิตสุชน. (2559). ศาสตร์พระราชากับการแก้ปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำอย่างยั่งยืน. เรียกใช้เมื่อ 16 มกราคม 2564 จาก <https://www.pier.or.th/en/?abridged=พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). รายงานวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย ประจำปี 2560. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สุเทพ ไชยวุฒิ และคณะ. (2560). การพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครู ศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. พิษณุเวชสาร, 13(2), 129-147.
- เสาวนารถ เล็กเลอสินธุ์. (2560). ความรู้ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนา เศรษฐกิจชุมชน ตำบลบางใหญ่ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี, 11(25), 88-98.